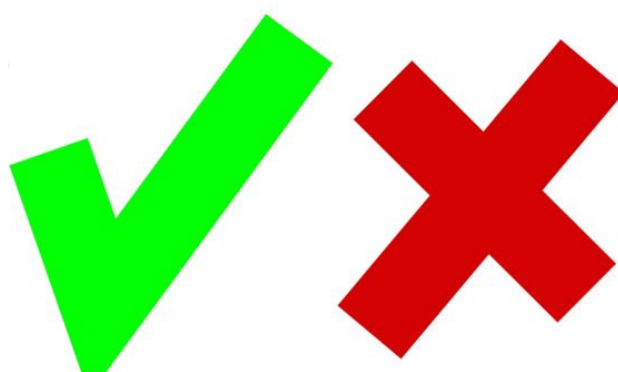

TOETSBELEID

Inhoudsopgave

Inleiding	3
<i>Waarom toetsbeleid?</i>	3
<i>Ruimte voor keuzes</i>	3
<i>Zo doen we dat op onze schoollocaties</i>	3
<i>Betere resultaten voor onze leerlingen</i>	3
<i>4 kernvragen</i>	3
1. Visie	4
1.1 <i>Onderwijsvisie VariO</i>	4
1.2 <i>Onderwijsvisies van de schoollocaties</i>	5
1.3 <i>Visie op toetsing en examinering</i>	6
2. Uitgangspunten	8
2.1 <i>Waarom toetsen wij?</i>	8
2.1.1 <i>Functies van toetsing</i>	8
2.1.2 <i>Toetsen voor het beoordelen van leerlingen</i>	9
2.1.3 <i>Toetsen voor het beoordelen van het onderwijsleerproces</i>	9
2.2 <i>Wat toetsen wij?</i>	9
2.3 <i>Hoe toetsen wij?</i>	10
2.4 <i>Hoe borgen wij wij?</i>	11
3. Kijkwijzer toetsen	12
Bijlagen	13
<i>Bijlage 1 Checklist kwaliteit toets</i>	13

1 november 2020

Inleiding

Waarom toetsbeleid?

Wat is het belang van toetsbeleid voor de school en de vaksecties en wat is het voordeel voor de leerlingen?

Ruimte voor keuzes

De VariO-scholen staan voor de belangrijke taak de leerroutes in doorlopende leerlijnen zodanig effectief neer te zetten dat een leerling in staat wordt gesteld om op het voor hem of haar hoogst haalbare niveau te slagen. Belangrijk is daarbij eerst te kijken naar wat moet (eindtermen) en niet zozeer naar wat de school, de secties of zelfs de individuele docent belangrijk vinden. Door met een beperkt aantal afsluitende toetsen in het examenprogramma toe te werken naar de examens, ontstaat er ruimte die onze schoollocaties kunnen benutten voor keuzes op schoolniveau zoals bijvoorbeeld de ontwikkeling van individuele talenten of het vaardiger maken van leerlingen in belangrijke vaardigheden zoals verantwoordelijkheid, zelfredzaamheid, reflectie en probleemoplossend vermogen.

Zo doen we dat op onze schoollocaties

Om tot de juiste keuzes te komen is het van belang dat we een visie op toetsing en examinering ontwikkelen die in lijn is met onze onderwijskundige visie. Een visie op toetsbeleid gaat over de bij de VariO-scholen passende schoolexaminering en borging van de toetskwaliteit. Deze ontwikkeling zien we ook terug in de negen actielijnen van de VO-raad met als belangrijk doel dat besturen, schoolleiders en docenten met deze actielijnen de ruimte krijgen én nemen om (het systeem van kwaliteitsborging van) de schoolexaminering verder te versterken en het schoolexamen een volwaardige plek te geven in het onderwijs 'in plaats van een willekeurige verzameling van schoolexamens, voortgangstoetsen en huiswerkopdrachten'.

Betere resultaten voor onze leerlingen

De ontwikkeling van toetsbeleid heeft direct invloed op de toetsprogramma's voor de onderbouw en bovenbouw, de determinatie en de wijze van toetsing, met als belangrijke opbrengst betere resultaten voor onze leerlingen.

4 kernvragen

Bij het ontwikkelen van toetsbeleid hebben we getracht om antwoorden te geven op vier samenhangende kernvragen :

1. Waarom toetsen wij?
2. Hoe toetsen wij?
3. Wat toetsen wij?
4. Hoe borgen wij? (kwaliteitsborging)

1. Visie

1.1 Onderwijsvisie VariO

Visie

Leerlingen zijn continu aan het leren. Er wordt daarom bij VariO gewerkt aan de kennis en vaardigheden van leerlingen die nodig zijn voor een leven lang leren zoals: focus op leren, kennis vergaren, kritisch omgaan met deze kennis, creativiteit, veerkracht, verbazing, zelfvertrouwen, zelfstandigheid, leiderschap, moed, samenwerking, zelfreflectie, verantwoordelijkheid en het verwoorden van ambities. Hierbij volgen we de ontwikkeling van de leerling.

Pijlers

Onze strategische koers leunt op drie pijlers die de komende vier jaar onze uitgangspunten zijn:

1. Elke leerling ontvangt de ondersteuning die hij/zij nodig heeft. Elk kind wordt gezien;
2. Een open, stimulerende en veilige ontwikkel- en werkomgeving;
3. Docenten zijn de professionals, zij doorlopen een continu proces van leren en verbeteren.

Ambitie

VariO wil zich de komende vier jaar ontwikkelen tot een organisatie die voortgezet onderwijs aanbiedt dat past bij de ontwikkeling van elke leerling. Iedere leerling wordt bij ons gezien. We bieden als onderwijsgroep continu maatwerk, zodat goed in beeld is wat de onderwijsbehoefte is van onze leerlingen. Met de gestelde ontwikkeldoelen die zijn geformuleerd in de locatieplannen, maken we de bestaande scholen binnen onze groep klaar voor deze toekomstvisie. Daarmee doen wij recht aan onze leerlingen en de verschillen binnen VariO.

Missie

Elke leerling wordt door ons gezien en in staat gesteld een leven lang te leren. De middelbare schoolperiode is in de ogen van VariO namelijk geen afgesloten fase, maar juist onderdeel van de voorbereiding op een leven lang leren en het ontwikkelen van talent.

VariO wil aansluiten bij het leerproces van de leerling. Basisbehoeften voor het leren zijn voor ons: autonomie, relatie en competentie. Autonomie sluit aan bij de behoefte dat leerlingen veel zelf willen en kunnen doen. Relatie zegt dat leren altijd in samenhang met anderen plaats vindt. Competenties geven een behoefte aan voor zowel kennis, inzicht als ook vaardigheden.

Aansluiten bij het leerproces van een leerling betekent dat een docent in de les differentieert naar onderwijsbehoefte, leerstijl, niveau en tempo. We hebben respect voor de eigenheid van de leerlingen. We richten ons vooral op hun mogelijkheden en talenten, en niet op hun beperkingen.

Voor het onderwijs van morgen betekent dit een leerorganisatie waarin leerlingen uit verschillende leerbronnen kunnen leren. Het leren wordt wellicht het meest gekenmerkt door de verschuiving van het perspectief op leren. Kennis wordt daarbij niet langer alleen gezien als iets dat buiten de leerling ligt, opgeslagen in boeken en door docenten wordt overgedragen. De leerling verwerft zelf kennis en inzicht door zintuiglijke informatie te koppelen aan eerdere ervaringen en deze te ordenen in structuren die het opgebouwde beeld van de werkelijkheid wijzigen. Door taakgestuurde of soms ook leerling-gestuurde opdrachten ontdekken leerlingen nieuwe ingangen waarin ze hun weg moeten vinden. De docent faciliteert en coacht dit proces. De leeromgeving is niet langer afgebakend tussen de muren van het klaslokaal, maar overschrijdt de grenzen van het gebouw, richt zich op de reële en virtuele buitenwereld.

Onze visie op onderwijs past bij ons schoolprofiel. Wij stellen talentontwikkeling centraal. Het hoogst haalbare proberen wij uit onze leerlingen te halen. Maatwerk passen we zoveel we kunnen toe. Het leerproces staat daarbij centraal. Wij leren leerlingen hoe ze moeten leren door frequente feedback tijdens het leerproces. We meten niet alleen het eindresultaat, maar gebruiken toetsen en metingen ook om het leerproces te volgen. Digitale toetsen (instaptoetsen, diagnostische toetsen, eindtoetsen) kunnen ons daarbij helpen. Ict is een hulpmiddel om te kunnen differentiëren binnen groepen; om herhalingstof en verrijkingstof aan te bieden. Om leerlingen de mogelijkheid te bieden te kunnen versnellen. Ict is ook een hulpmiddel om tijdwinst in het programma te generen om zo tijd vrij te maken voor feedback tijdens het leerproces. Door gebruik te maken van ict kan de leerling tijd en plaats onafhankelijk leren voor dát gedeelte van het lesprogramma dat wij daarvoor geschikt achten. Ict is een hulpmiddel om ziekte van docent en leerling op te vangen. Het is een hulpmiddel voor de dyslectische leerling om leerstof in gesproken vorm te kunnen volgen en om zich schriftelijk beter te kunnen uiten.

Wij hebben gekozen voor 'blended learning.' Wij combineren boeken met multimedia, persoonlijke met online communicatie, onderzoekend leren met kennisoverdracht, maatwerk met standaarden, individueel leren met leren in groepen, docentgestuurde opdrachten met taak- of leerling-gestuurde opdrachten, vakonderwijs met vakoverstijgend onderwijs.

1.2 Onderwijsvisies van de schoollocaties

Boni

'Van, voor en door docenten'

We leggen de lat hoog! Uit onderzoek blijkt keer op keer dat hoge verwachtingen de beste stimulans vormen voor betere prestaties (Pygmalion- effect).

We willen dat leerlingen zich verantwoordelijk voelen en verantwoordelijkheid krijgen zodat zij vanuit hun intrinsieke motivatie gaan leren.

We willen graag dat iedere docent over een toolbox met werkvormen beschikt waardoor we gevarieerd en aantrekkelijk onderwijs kunnen bieden. Inzetten op 21ste-eeuwse vaardigheden (samenwerken, kritisch denken, creatief denken, problemen oplossen) en leren leren.

Inzetten op coachend maatwerk. Inzetten op minder summatief en meer formatief toetsen en een cultuur creëren waarin fouten maken mag.

Bewustwording van een mindset van leerling en docent die gericht is op groei.

Vakcollege

'We zien je!'

We stimuleren leerlingen om hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen. We bieden onderwijs waarbij we rekening houden met verschillen. De leerling wordt bij ons gezien, hij/zij doet ertoe, hij/zij mag zijn wie hij/zij is. We kennen de leerlingen en begeleiden ze in hun persoonlijke en sociale ontwikkeling. De leerlingen hebben een actieve rol in de lessen door zelfsturing te geven aan hun eigen loopbaanontwikkeling en medeverantwoordelijk te zijn voor hun eigen leerproces.

X-tuur

Kinderen zijn van nature nieuwsgierig, ondernemend, onderzoekend en hebben een drang naar zelfstandigheid.

Wij geloven dat iedere leerling in vrijheid en verantwoordelijkheid zelf vorm moet kunnen geven aan zijn toekomst. Aansluiten bij ontwikkeling en talent motiveert leerlingen om te leren (te groeien) en maakt ze eigenaar van hun leerproces. Elke schoolloopbaan is uniek, iedere leerling volgt een eigen route.

Zuyderzee Lyceum Emmeloord en Lemmer

Tijden veranderen, net zoals de wereld om ons heen verandert. Het onderwijs van het Zuyderzee Lyceum verandert mee, zodat het goed aansluit bij de maatschappij en bij de belevingswereld van onze leerlingen. We vernieuwen het onderwijs continu, maar verandering is geen doel op zich. Wat goed is, behouden we.

‘Talent, ontwikkeling en passie’

We bieden een uitdagende en veilige leeromgeving waar leerlingen en medewerkers zichzelf optimaal kunnen ontplooiën. Wij zijn een school waar leerlingen hun talenten en passie kunnen inzetten, vanuit de zekerheid dat zij van andere leerlingen mogen verschillen.

1.3 Visie op toetsing en examinering

‘Een visie op toetsing en examinering die samenhangt met een visie op onderwijs, wordt een onderdeel van het onderwijsconcept van de school en zal versterkend werken op het realiseren van de onderwijs- doelen die de school voor ogen heeft. Daarbij vormt een heldere visie op toetsing en examinering – en de vertaling ervan naar beleid en organisatie – het fundament van de borging van de kwaliteit van het (school)examen.’ (VO-raad, 2019)

De onderwijsvisies van VariO en de VariO-schoollocaties zijn zichtbaar in de VariO visie op toetsing en examinering:

De VariO visie op toetsing en examinering:

VariO wil leerlingen maximaal uitrusten om de volgende stappen in hun schoolloopbaancarrière te kunnen zetten. Daartoe is het belangrijk om aan te sluiten bij hun leerbehoefte en intrinsieke motivatie. Vanaf leerjaar 1 worden ontwikkeling, kennis, brede vaardigheden en attitude van leerlingen getoetst, zowel summatief als formatief, waarbij we leerlingen leren omgaan met feedback en toetsresultaten. Tevens bieden we hierbij maatwerk door te toetsen op verschillende niveaus en variatie in toetsvormen te hanteren. Het schoolexamen heeft bij VariO een afsluitend karakter, waarbij de examenkwaliteit van de afsluitende toetsen wordt gewaarborgd (RCEC, 2015). Het schoolexamen vormt samen met het centraal examen een paspoort naar de toekomst van onze leerlingen.

Toetsen, in welke vorm dan ook, zijn het middel om het leerproces van de leerling in beeld te krijgen en nemen daarom een belangrijke plek in binnen ons onderwijs. Om goed in beeld te krijgen waar de talenten maar ook de ontwikkelpunten van een leerling liggen is toetsen belangrijk. In onze onderwijsvisie staan talentontwikkeling en het leerproces centraal. Leerlingen willen wij uitdagen tot het hoogste niveau.

Een middel om inzicht te krijgen waar een leerling staat in zijn of haar leerproces is diagnostisch of formatief toetsen. Het toetsen en meten van kennis en vaardigheden is geen eindstation, maar een

onderdeel van het leerproces. Door het geven van feedback en feedforward kunnen wij een leerling verder helpen met het behalen van de vooraf geformuleerde doelen. Formatief toetsen zal een steeds grotere plek innemen in ons onderwijs. Door de kwaliteit van onze summatieve toetsen te verbeteren krijgen wij een eerlijker beeld van onze leerling.

2. Uitgangspunten

Voor het toetsbeleid gelden de volgende uitgangspunten.

- Het beleid past in de onderwijsvisie en levert een bijdrage aan de realisering daarvan.

Daarbij gaat het om de daarin onderscheiden accenten: onderwijs op maat, brede vorming, effectief onderwijs leidend naar steeds meer zelfstandigheid. Door een weloverwogen opzet kan uit relatief weinig toetsing veel relevante informatie over de vorderingen met betrekking tot kennis, inzicht en vaardigheden van de leerling worden verkregen.

- Het beleid is realistisch, dat wil zeggen uitvoerbaar en binnen redelijke tijd haalbaar. De kwaliteitslat wordt hoog gelegd.
- Het beleid is transparant en samenhangend.

De VariO schoollocaties werken het toetsbeleid concreet uit naar een eigen reglement van toetsen, cijfers, rapportages met schoolspecifieke afspraken. Dit reglement sluit aan bij het leerlingenstatuut van de school.

2.1 Waarom toetsen wij?

We toetsen om verschillende redenen:

- om te evalueren of de lesstof door leerlingen wordt begrepen. Stimuleert om verder te werken. Intrinsieke motivatie.
- focussen in SE toetsen op wat belangrijk is
- leren omgaan met hoofdstukken in 1 keer
- SE om eindtermen af te dekken
- formatief toetsen, waar staat de leerling
- afsluitend karakter
- summatief toetsen; in eenheid een meting kunnen doen. docentgericht
- aantal onderdelen afronden in het SE; afsluitend karakter = summatief
- toetsen om het niveau te kunnen duiden waarop je examen doet; gericht op schoolloopbaan.
- summatieve toetsen kunnen ook formatieve waarde hebben; een goede summatieve toets heeft altijd een formatief gehalte
- toetsen als evaluatief karakter voor kwaliteitsmeting
- toetsen van vaardigheden
- aansluiten bij ontwikkelperspectief van leerlingen, adaptief toetsen (zie je heel sterk bij presentaties/ mondelingen)

2.1.1 Functies van toetsing

Om goede toetsen te kunnen maken is eerst en vooral van belang scherp te hebben welk doel of welke doelen je wilt bereiken met de toets. Anders gezegd: welke functie(s) vervult de toets in het onderwijsleerproces. Mede uit het oogpunt van efficiency zal een toets in veel gevallen meerdere functies hebben. Het is van belang vooraf vast te stellen welke functies een toets heeft omdat die

keuze consequenties heeft voor de meeste aspecten van die toets: de aard van de vraagstelling, de mate van dekking van de stof, de correctie, de scoring en de eventuele normering.

Grofweg onderscheiden wij twee typen toetsen die wij gebruiken, de toetsen met een summatieve en/of formatieve functie. De toets met een summatieve functie wordt ingezet met als doel het beoordelen van leerlingen. Met dit type toets kunnen wij leerlingen classificeren of certificeren. De formatieve toetsen zijn toetsen met als doel het beoordelen van het onderwijsleerproces. Hierdoor krijgen zowel de docent als de leerling inzicht in het leerproces en met deze informatie kan bijgestuurd worden.

Toetsen zijn in allerlei categorieën in te delen en kunnen verschillende doelen hebben.

In het algemeen geldt dat goede toetsing eraan bijdraagt dat leerlingen:

- onderwijs op maat krijgen (diagnostische functie);
- regelmatig en goed leren / werken (didactische functie);
- worden gewaardeerd en gestimuleerd (pedagogische functie);
- op het juiste niveau worden geplaatst (determinerende functie).

2.1.2 Toetsen voor het beoordelen van leerlingen

Na de basisschool gaan leerlingen naar het voortgezet onderwijs dat verschillende niveaus en richtingen kent: praktijkonderwijs; ISK; vmbo basisberoepsgerichte leerweg, kaderberoepsgerichte leerweg, gemengde leerweg, theoretische leerweg; havo en vwo (atheneum en gymnasium).

Een belangrijk moment van classificatie vindt plaats aan het einde van het basisonderwijs. De wensen en ideeën van de ouders en het kind, het advies van de basisschool en het resultaat op een onafhankelijke test of toets bepalen in welke route de leerling geplaatst zal worden. Ook in het voortgezet onderwijs is er sprake van classificatie. Zo kennen wij toetsen met zogenaamde summatieve functie, waarvan de resultaten meewegen in de bepaling van bevordering of plaatsing (aan het einde van de onderbouw) naar en op het juiste niveau. In de bovenbouw komen daar de toetsen bij met een certificerende functie. Wij spreken van het certificeren van leerlingen als afhankelijk van de resultaten op een toets beslist wordt of leerlingen een onderwijsprogramma al of niet met succes afgesloten hebben.

2.1.3 Toetsen voor het beoordelen van het onderwijsleerproces

Toetsen voor het beoordelen van het onderwijsleerproces, de toetsen met zogenaamde formatieve functie, hebben als doel de docent te informeren over het verloop van het leerproces bij de leerlingen en op basis van die informatie het onderwijs aan de individuele of groepen leerlingen eventueel aan te passen. Naast het informeren van de docent geeft het ook de leerling zelfinzicht in zijn of haar leerproces.

2.2 Wat toetsen wij?

We toetsen verschillende zaken:

- vaardigheden en kennis
- voortgang
- eindtermen
- schoolprogramma
- houding en attitude (bijv. in BSM)
- Inzicht, niveaubeheersing, toepassing
- schoolloopbaan
- algemene vaardigheden
- competenties (meervoudig)
- 21e -eeuwse vaardigheden (meer duiden)

Van tevoren wordt vastgesteld wat de inhoud van de toets zal zijn en welke toetsvorm hier het beste bij aansluit. In dit proces van toetsconstructie zijn verschillende stappen te onderscheiden.

Wat moet een leerling aan het einde van het opleidingstraject kennen, kunnen of beheersen? In de onderbouw van het voortgezet onderwijs zijn 58 globaal geformuleerde kerndoelen van kracht. Deze zijn geordend in zeven domeinen: Nederlands, Engels, wiskunde, mens en natuur, mens en maatschappij, kunst en cultuur, bewegen en sport. Het PTO, Programma van Toetsing Onderbouw, is een document dat gehanteerd wordt in de onderbouw. De opbouw van het PTO is vergelijkbaar met het PTA met als verschil dat het hier niet om de opbouw van een SE-cijfer gaat maar om het rapportcijfer. De inhoud zal bestaan uit de kerndoelen.

In de bovenbouw zijn alle eindexameneisen voor de verschillende vakken omschreven in meerdere domeinen. Op basis van de vaardigheden omschreven in de kerndoelen en domeinen stellen de vaksecties een doorlopende leerlijn in een programma van toetsing en afsluiting (PTA) per leerjaar en onderwijssoort op.

2.3 Hoe toetsen wij?

We toetsen op verschillende manieren:

- digitaal
- praktisch/ praktijkvakken
- papier/ theoretisch
- werkstukken, fictiedossier, onderzoek
- tekening
- formatief
- summatief
- Hoe meten wij attitude/ hoe meten we houding? Hoe meten we of de leerlingen klaar zijn voor een leven lang leren?

We maken een bewuste afweging van het aantal toetsen en de vorm van toetsen in relatie tot de te beoordelen leerdoelen.

We zetten standaard instrumenten in met betrekking tot het hanteren van kwaliteitscriteria voor de toetsen, zoals toetsmatrijs, format PTA, format PTO.

Onze toetsen zijn valide, betrouwbaar en transparant. Op het voorblad van de toets moet de leerling kunnen lezen:

- hoeveel tijd er is voor de toets

- welke score behaald kan worden
- uit hoeveel items de toets bestaat
- de toegestane hulpmiddelen

2.4 Hoe borgen wij wij?

Hoe bewaken we onze kwaliteitsborging van het toetsen?

- docenten en vaksecties kijken naar inhoud
- Cito 3 / vergelijking objectieve toets (NE, wi, En)
- examendocenten maken analyse SE-CE
- gemaakte toetsen evalueren/door vakgroep
- vertrouwen verdienen/ wel meting doen
- afspraken op schoolniveau maken en binnen vaksectie
- toetsen a.h.v. taxonomie (bijv. RTTI) opstellen; van tevoren percentage vragen vaststellen

De toetsen worden systematisch geëvalueerd, geanalyseerd en bijgesteld (PDCA-cyclus).

3. Kijkwijzer toetsen

Een goede toets...

- wordt tijdig opgegeven
- heeft een duidelijke lay-out
- heeft eenduidige formuleringen
- heeft een woordgebruik dat past bij de leerstof en bij het (lees)niveau van de klas
- is redelijk dekkend
- is niet sterk cumulatief
- is betrouwbaar en valide
- discrimineert goed; heeft dus gemakkelijke en moeilijke vragen / opdrachten
- discrimineert waar nodig tussen verschillende schoolsoorten en niveaus
- geeft een goed beeld van kennis, inzicht en vaardigheid van de leerlingen
- geeft de leerling inzicht in (gebrek aan) eigen kennis en vaardigheden
- sluit aan bij de onderwijsvisie en de visie op toetsing en examinering
- past in het onderwijsleerproces
- past in het curriculum
- sluit aan bij de leefwereld van de leerlingen
- vergt de maaktijd die ervoor staat
- wordt tijdig gecorrigeerd
- is relatief snel te corrigeren
- wordt tijdig besproken met de leerlingen
- wordt zodanig besproken met de leerlingen dat deze leren van hun fouten
- geeft diversiteit aan cijfers
- geeft nieuwe informatie
- is zorgvuldig opgesteld, gescoord, genormeerd, afgenomen en gecorrigeerd
- wordt goed geëvalueerd.

Bijlagen

Bijlage 1 Checklist kwaliteit toets

Checklist kwaliteit toets.

Inhoudsvaliditeit.	<ul style="list-style-type: none"> • Dekt de toets de behandelde leerstof? • Wordt alle kennis getoetst op het gewenste beheersingsniveau? • Worden alle relevante beheersingsaspecten van een vaardigheid getoetst? • Dekt de toets of opdracht alle gewenste leerdoelen in voldoende mate af? 	
Begripsvaliditeit	<ul style="list-style-type: none"> • Toetst de toets wat hij moet toetsen? 	
Betrouwbaarheid	<ul style="list-style-type: none"> • Is ervoor gezorgd dat bij de beoordeling verschillende beoordelaars tot hetzelfde resultaat komen? • Is ervoor gezorgd dat vergelijkbare prestaties hetzelfde beoordeeld worden? 	
Specificiteit	<ul style="list-style-type: none"> • Is de toets alleen goed te maken als de leerling de stof beheerst? 	
Moeilijkheid	<ul style="list-style-type: none"> • Past de moeilijkheidsgraad van de toets bij het niveau van de leerlingen? 	
Discriminerend vermogen	<ul style="list-style-type: none"> • Is ervoor gezorgd dat de toets onderscheid maakt tussen leerlingen die de stof beheersen en leerlingen die de stof niet beheersen? 	
Transparantie	<ul style="list-style-type: none"> • Zijn de leerlingen goed op de toets voorbereid? Hebben ze bijvoorbeeld kunnen deelnemen aan proeftoetsen? • Weten de leerlingen wat zij in de toets te verwachten hebben en waarop zij precies worden beoordeeld? • Kunnen leerlingen zien wat in de toets belangrijk is? Bijvoorbeeld doordat vermeld wordt welk aantal punten een leerling per vraag kan behalen. 	
Beschikbare tijd	<ul style="list-style-type: none"> • Is de toets te maken in de beschikbare tijd? 	
Taalgebruik en vormgeving	<ul style="list-style-type: none"> • Is de lay-out duidelijk en functioneel? • Zijn eventuele illustraties duidelijk en functioneel? • Is er voldoende ondersteuning in de vorm van illustratiemateriaal? • Zijn de vragen duidelijk en ondubbelzinnig? • Worden (dubbele) ontkenningen vermeden? • Is alle (omringende) tekst bij de vragen nodig? • Worden onnodig lange zinnen vermeden? 	